

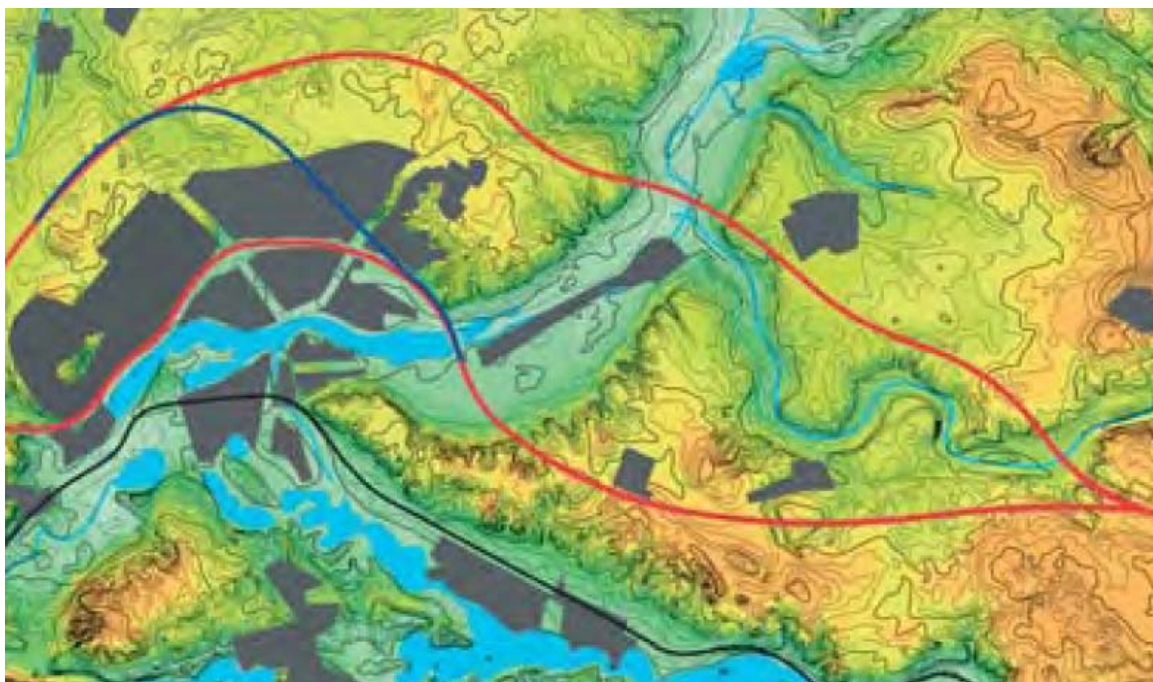
Af Geolog Bo Michael Frankø, Løvfaldsvej 13, Silkeborg

Burde den geologiske fredning i Gudenådalens inkludere Nordskoven og hvilken linieføring skader geologien mindst Hr. Statsminister ?

Det var jo svært at formulere et kort spørgsmål til statsministeren når man samtidigt er nødt til at fortælle baggrunden for spørgsmålet da dette ikke just er behandlet i foreliggende VVM-redegørelser. Jeg beskriver derfor kort de geologiske problematikker der gav anledning til mit spørgsmål til statsministeren til borgermødet i Silkeborghallerne den 7. december 2006.

Der har ikke været megen fokus på hvad selve fredningen i Gudenådalens omhandler og hvorfor og hvordan der er lavet geologisk fredning i netop Gødvad og Sminge.

Hvis man kigger på de topografiske kort fra VVM-redegørelsen (se figur 1) konstaterer man hurtigt at det ikke kun er i Gødvad og Sminge at Gudenådalens har sit forløb. Gudenådalens fortsætter faktisk i sydvestlig retning helt ind til Silkeborg hvor den drejet kraftigt mod sydøst ved Dronningestolen i Nordskoven og efterfølgende fortsætter mod Sejs, Laven, Himmelbjerget og Ry.

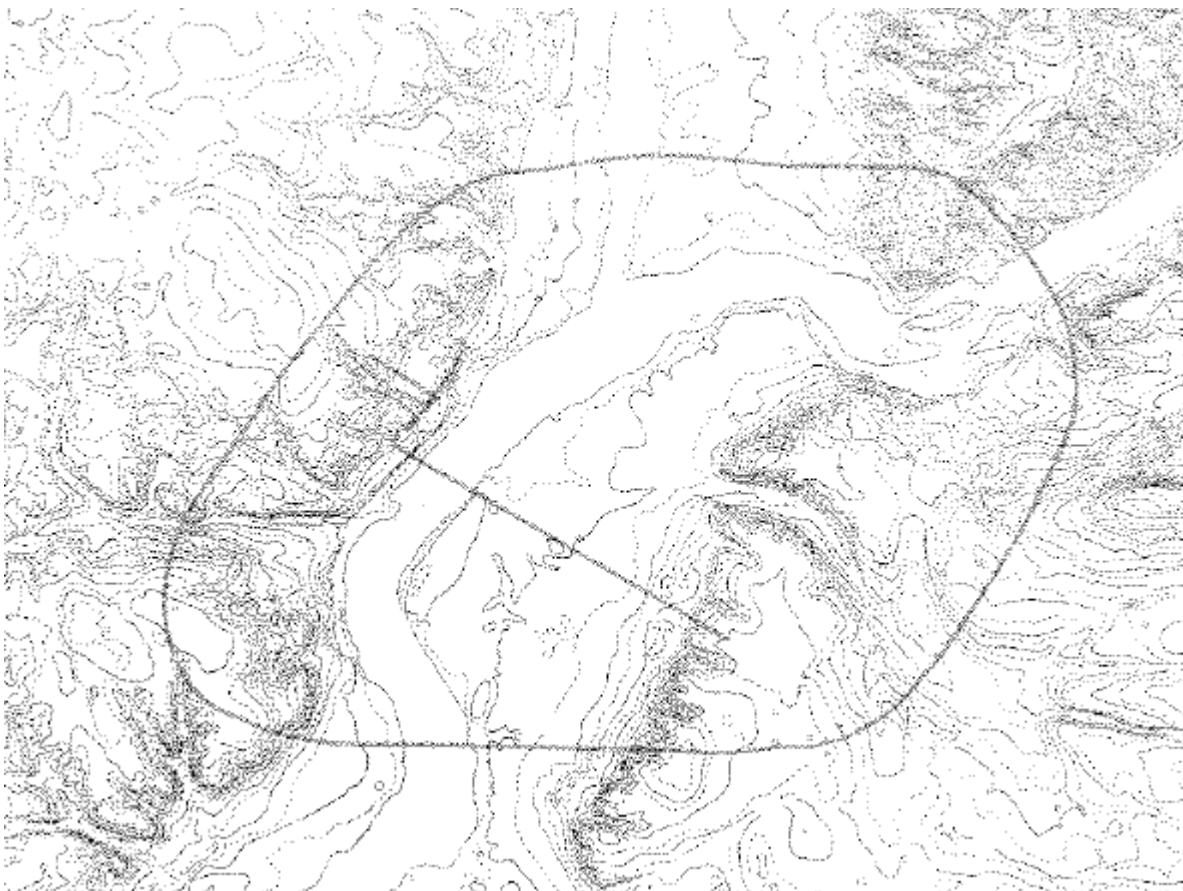
Figur 1. Topografisk kort der viser de store terrænforskelle i Nordskoven.

Gudenådalens er en geologisk seværdighed da den indeholder flere stadier i afsmeltningen efter sidste istid. Smeltevandsterrasserne i forskellige højder langs Gudenådalens sider er et vidnesbyrd om de geologiske kræfter der var tilstede under isens afsmeltning.

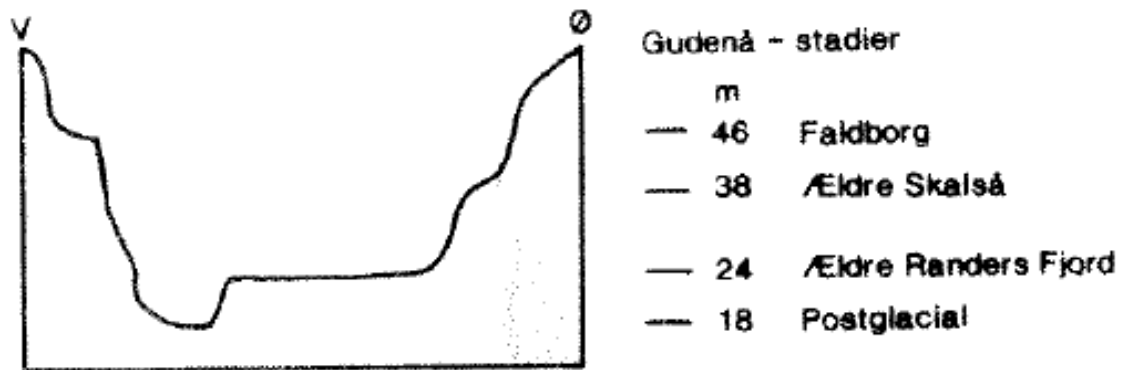
Gudenådalens afsmeltningsterrasser er derfor inddelt i stadier som beskrevet i tværsnitsprofilet på tværs af Gudenådalens ved Sminge ca. 400 meter nord for Resendallinien (se figur 2 og 3 der er fra Geologisk Set, "Det mellemste Jylland" fra Geograf Forlaget).

De geologiske interessante stadier i smeltevandsdalen ligger ved Sminge hhv. i koterne:

- 46 meter - Faldborg stadiet
- 38 meter - Ældre Skalså
- 24 meter - Ældre Randers Fjord
- 18 meter - Postglacial

Figur 2. Placering af profilsnit fra Gudenådalen ved Sminge ca. 400 meter nordligere end Resendallinien.

Figur 3. Profilsnit med Gudenåstadier fra Gudenådalen ved Sminge.

Geologien som fredningerne i Sminge og Gødvad bygger på har også sit forløb i Nordskoven men blev ikke fredet sammen med disse i 1975. Formentligt da der var tale om fredsskov så man ikke umiddelbart kunne opføre fx sommerhuse og byggeprojekter i uden større omfattende myndighedsbehandling ved flere offentlige instanser.

Geologisk set er geologien i Nordskoven lige så bevaringsværdig som geologien i de aktuelle fredninger. Geologien i Nordskoven er ikke synlig som ved fx Gødvad da bakkerne og smeltevandsterasserne er beklædt med træer som danner Nordskoven. Det eneste sted i Nordskoven hvor bakkerne ikke er beklædt med træer er Sejs Hede med de kendte Sindbjerg og Stovbjerg. Under trædækket i Nordskoven gemmer der sig en imponerende og bevarelsesværdig geologi. Den selv samme professor i geologi Gunnar Larsen der i 1975 stod bag hhv. Gødvad og Sminge fredningerne udtalte tit at han helst så alle statsskovene fældet så de oprindelige lyngklædte bakker og geologien kunne træde frem for offentligheden.

Kombilinen vil med den valgte linieføring hvor den krydser Gudenådalen have kraftig indvirkning på geologien i Nordskoven. Her tænkes især på de flotte bakker mellem Skydebanevej og Nyløkke samt Gunderskol. Det samme gør sig gældende når Kombilinen nærmer sig krydsningen af Århusvej da der i dette område er mange indlandsklitter der vidner om at Hårup Sande engang var et sandflugtsområde. Geologien i Nordskoven vil blive skændet i området da der graves i bakkerne og opbygges en vejdæmning genne størstedelen af Nordskoven.

Det kan derfor om Kombilinen siges:

- at linieføringen har kraftig indvirkning på de bevaringsværdige bakker i Nordskoven
- at det flade terræn og bakkerne er arealer med skov.
- at der er indlandsklitter i området hvor linien har sit forløb. Indlandsklitterne har stor landskabelig og naturvidenskabelig værdi.
- at der i selve habitatsområdet etableres en fysisk barriere der optager ca. 10.000 kvadratmeter af habitatsområdet.
- at der etableres en vejrampe gennem de flade del af Nordskoven der vil udgøre en fysisk barriere.
- at området er offentligt tilgængeligt rekreativt område.

Kigger man på områderne hvor Resendallinien krydser Gudenådalen er det opdyrkede marker hvor de geologiske former er udtværet i de lavtliggende områder. Resendallinien krydser over dette niveau Grøndalsgård der ligger op mod en stejl skrænt hvor de før nævnte stadier ikke fremtræder tydeligt som andre steder i fredningen. Skrænten er samtidigt svært fremkommeligt grundet bevoksningen. På toppen af skrænten støder man igen på opdyrkede marker.

Geologien i dette område vil ikke blive skændet da broen er placeret i kote ca. 50 meter hvilket er over de geologiske smeltevandsterasser hvor det højeste stadie er beliggende i kote ca. 46 meter og tæt på niveauet for de ovenforliggende marker.

Det kan derfor om Resendallinien siges:

- at højbroen rammer dalsiderne i gudenådalen i kote ca. 50 meter, og altså over de interessante terrasseniveauer.
- at højbroen rammer dalsiden i kote ca. 50 mellem slugterne i dalsiden

- at det flade terræn i kote 24 (Ældre Randers fjord) er arealer bestående af opdyrkede marker der er udjævnet af landbrugsredskaber.
- at der i selve habitatsområdet etableres 4-5 brofundamenter som max vil optage ca. 700 kvadratmeter i området og efter etableringen ikke forstyrrer habitatsområdet.
- at området er ikke offentligt tilgængeligt.

Så Hr. Statsminister mit spørgsmål er ”Burde den geologiske fredning også inkludere Nordskoven og hvilken linieføring skader geologien mindst ?